

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1983

BRNO 1985

Neolithischer Fund aus Hlinsko bei Lipník nad Bečvou /Bez. Přerov/. Südöstlich der Gemeinde Hlinsko fand J. Janča aus Šišma Nr. 77 auf dem Fahrweg der Strasse Hlinsko-Kladnský einen kurzen Schubleistenkeil. Dieser lag in einer Erdscholle, die vom Rad eines Traktors, beim Herausfahren vom einem nördlich der Strasse liegenden Feld abfiel.

SÍDLIŠTĚ S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU STARŠÍHO STUPNĚ V POPŮVKÁCH /okr. Brno-venkov/

Eliška Kazdová, UJEP Brno, Antonín Přichystal, ÚÚG Brno
/Obr. 16, 17/

Na katastru obce Popůvky v trati "Pod šípem" byly zjištěny na podzim r. 1983 jámy narušené orbou. Rozorané povrchy jam se nacházely na ploše jižně a jihozápadně od rybníka až k silnici /E 15/ vedoucí na Vel. Bíteš a Jihlavu. Povrchovým sběrem se získalo několik desítek kusů štípané a broušené industrie, zlomků moravské malované keramiky a ojediněle též fragmenty lineární a šárecké keramiky. V uvedené trati prováděl před lety výkopy J. Mikulášek; menší část materiálu z jeho výzkumu je uložena v Moravském muzeu v Brně pod inv. č. 83.515-83.571 a 90.233-90.236¹.

Jeden z nejvíce narušených objektů nedaleko silnice byl v září 1983 prokopán. Při povrchu se jevil jako tmavá skvrna nepravidelného kruhovitého tvaru o \varnothing 193 cm. Stěny s několika výklenky přecházely zvolna v nerovné dno, které se objevilo již v hloubce 76 cm od dnešní úrovně. Tmavošedá výplň objektu měla místy jemnou popelovitou strukturu. Obsahovala obvyklý inventář běžných lengyelských sídlištních objektů: zlomy keramiky, štípanou a broušenou industrii, kousky přírodního barviva, zvířecí kosti /45 ks/a mazanici.

V souboru keramiky převažovaly silnostěnné fragmenty se špatně zachovalou malbou. Jen v několika vzácných případech lze rozpoznat motivy malované ornamentace /obr. 16:2, 10, 12, 13/. Pro chronologické určení materiálu je důležitá přítomnost zlomků s rýsovanou ornamentací /obr. 16:1-4, 6/, která je důsledně provedena svazkem linií, tj. nejméně třemi souběžnými čarami. Časovému výskytu této výzdobné techniky odpovídají z malovaných prvků elipsy /obr. 16:7, 10, 13; 17:15/ a tzv. tělíska /obr. 16:12/. Také typologické znaky, pokud je lze z fragmentů určit, souhlasí s chronologickou průkazností ornamentace /obr. 16:8, 11; 17:17/.

Žluté barvivo bylo nalezeno ve třech hručkách o celkové hmotnosti 50,15 g a červené barvivo pouze v podobě drobných rozptýlených zrníček /2,85 g/. Bílé pigmenty zjištěny nebyly.

V souboru štípané industrie čítajícím 18 kusů byly zastoupeny tři malé zlomky obsidiánu. Nejčastěji se vyskytovaly čepelky a škrabadla z rohovce typu Krumlovský les II /celkem 11 kusů; obr. 17:1-5/ s mnohými petrosilyxy. Ojediněle je jako surovina doložena také plazma /křemičité zvětralinny hadů/ západomo-ravského původu. Provenience zbývajících silicitů nebyla určena /přepálené artefakty/. Zásyp objektu dále obsahoval čtyři zlomky broušené industrie; ve třech případech jde o zelené břidlice přinesené pravděpodobně od Želešic /obr. 17:6,7/. Kamenná podložka byla zhotovena ze světlého granitoidu, pocházejícího z brněnského masívu.

Zmíněné charakteristické znaky keramiky, zvláště její výzdoby, dovolují zařadit obsah jámy do starší fáze /la/ kultury s moravskou malovanou keramikou. Odpovídá tomu také přítomnost obsidiánu. Nově získaný materiál se ve všech podstatných rysech shoduje s inventářem nalezeným v uvedené trati již dříve². Lokalita v Popůvkách "Pod šípem" patří k dokladům starší fáze la kultury s MMK, které jsou podle současného stavu výzkumu v okolí Brna vzácnější než sídliště z následující fáze lb.

Poznámky:

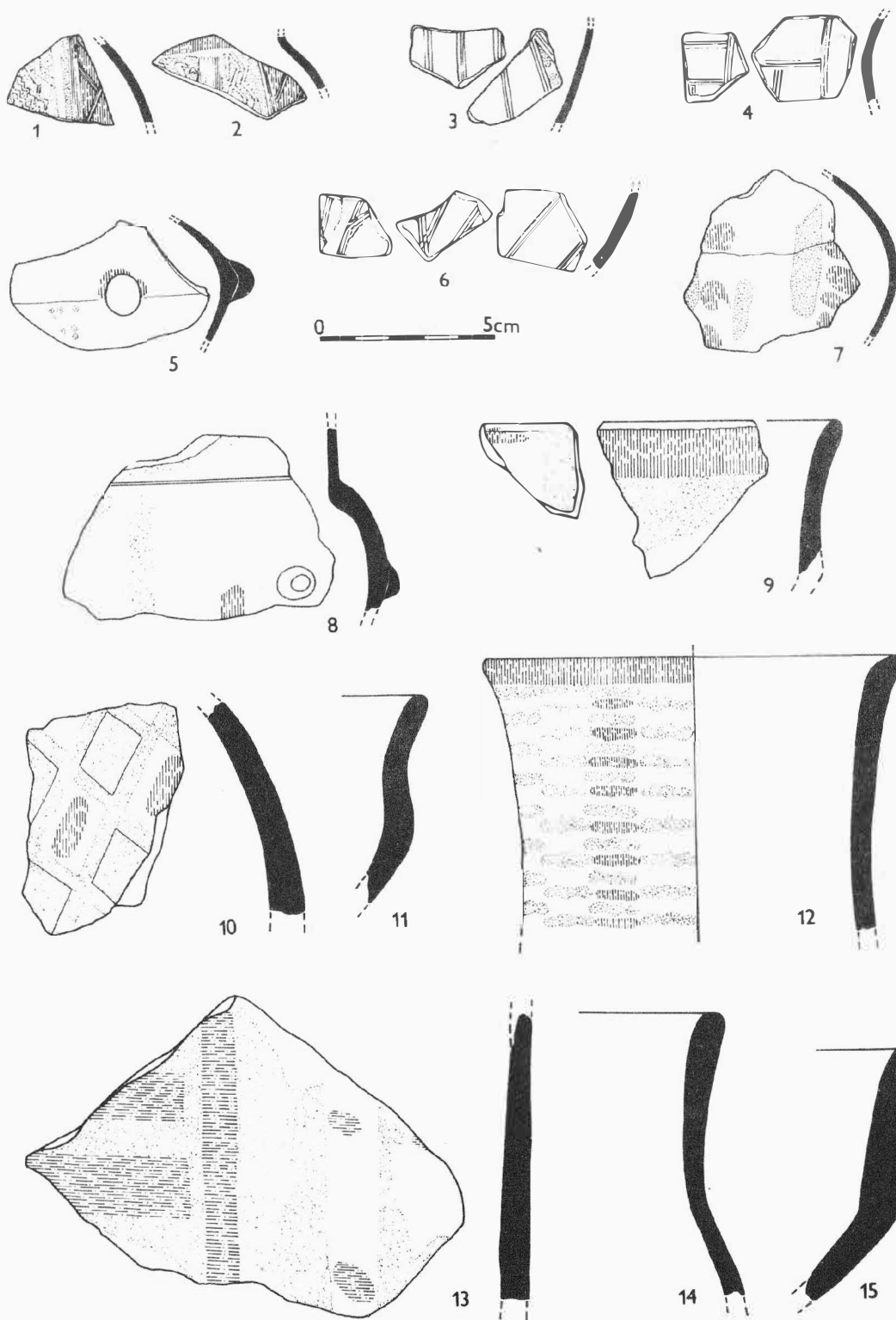
- 1 E. Kazdová, Nové lokality s moravskou malovanou keramikou staršího stupně na Brněnsku, SPFFBU E 22-23, 1977-1978, 28, pozn. 3.
- 2 E. Kazdová, Těšetice-Kyjovice I. Starší stupeň kultury s moravskou malovanou keramikou, Brno 1984, tab. 104-106.

Siedlung mit mährischer bemalter Keramik der älteren Stufe in Popůvky /Bez. Brno-venkov/. Im Herbst des Jahres 1983 hat man in der Flur "Pod šípem" gestörte Gruben festgestellt. Das durch Lesefunde gewonnene Material gehört überwiegend der Kultur mit mährischer bemalter Keramik an; unweit des Teiches fand man auch einige Bruchstücke der Linear- und der Šárka-Keramik¹. Eines von den gestörten Objekten mit bemalter Keramik wurde untersucht. Durch die Analyse seines Inhaltes, besonders der Keramik und der Spaltindustrie, wurde bestätigt, dass es in die ältere Phase /la/ der Kultur mit mährischer bemalter Keramik gehört.

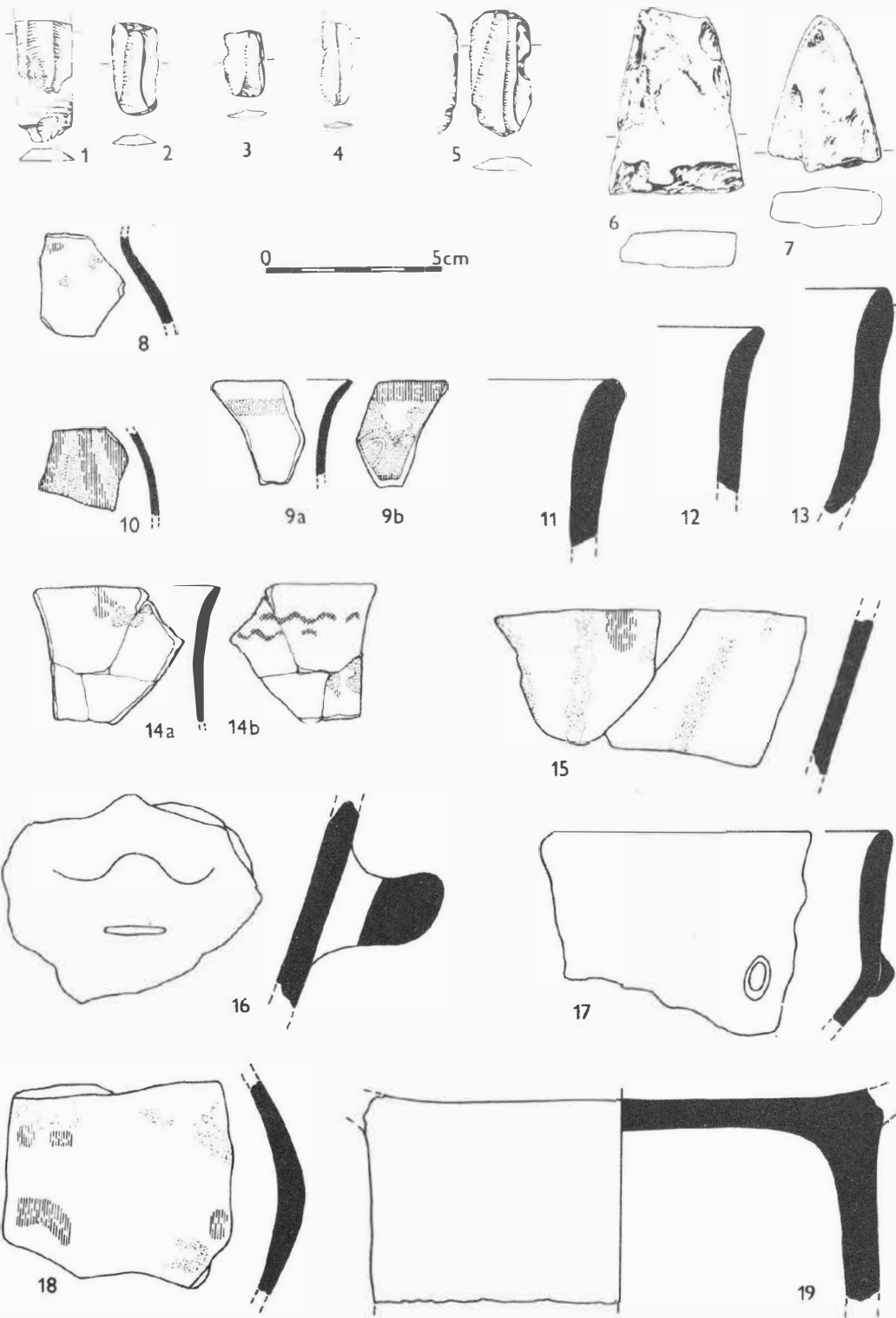
SÍDLIŠTĚ LIDU S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU U BULHAR /okr. Břeclav/

Tomáš Dočkal, Bulhary, Martin Geisler, AÚ ČSAV Brno

Na podzim 1983 bylo hlubokou orbou porušeno již dříve známé sídliště lidu s moravskou malovanou ke-

Obr. 16
 Popůvky /okr. Brno-venkov/, "Pod šípem". Výběr zdobené keramiky. - Auswahl an verzierter Keramik.
 Kresba - Zeichnung: P. Šindelář.

Obr. 17

Popůvky /okr. Brno-venkov/, "Pod šípem". Nálezy z objektu s moravskou malovanou keramikou. - Funde aus einem Objekt mit mährischer bemalter Keramik. Kresba - Zeichnung: P. Šindelář.

P ŘEHLED V Ý Z K U M Ů 1983

Vydává:	Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef P o u l í k
Redaktoři:	Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Řihovský
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě:	stříbrné nákončí opasku z kostrového hrobu z období stěhování národů v Boroticích /okr. Znojmo/
Tisk:	Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo:	ÚVTEL - 73332
Vydáno jako rukopis:	400 kusů - neprodejně